

Megfordult a világ

Marno 70

FEUILLETON - LXIII. évfolyam, 9. szám, 2019. március 1.

Ez a nietzschei botlatókó: „Ma minden megismerésnél mindörökre megkövült szavakba botlunk, és inkább a lábunkat törjük ki, semmint egy szót törnénk föl” (Romhányi Török Gábor fordítása). Tandoritól származtatható a magyar költészetben ez a „diótörő” technika; Marno a nyelvkezelésben Tandori utóda, habitusában pedig József Attiláé - nem mímel mámort „koholt képekkel és szeszekkel”, már költői időszámítása előtt elküldte a pátoszformákat melegebb égtájakra.

A költészet maga annál jobban izgatja, és az ő „költőnk és kora” verse csakúgy kopog, mint a József Attiláé, meg mint Tandorinál a „tört szemek dióverése”. A *kognitív költészet kőbölcsője* azzal kezdődik, hogy „nem találok fogást a nyúlványaimon” - ez lehet kéz, láb, fallosz, de a saját múlt is, a nyelvünk is, akár a tekintetünk, érzékszervi csápjaink és protéziseink. A tudálékos terminus technicus - a „kognitív lírapoétika” egy létező diszciplína! - elkezd bucskázni különféle referenciaszinteken és aspektusokon, perspektívákon, emlékeken és kommentárokon átal, mint a régi labirintus-játékszerben a kis golyó, mígnem visszafut a kiindulópontra, 1974-be, egy *templomtérrre*, ami az a színhely, mely megelőzte a költői tudatosodásnak az évek során majd egyre fokozódó és egyúttal öndestruáló folyamatát. Ebben a versben a „kőbölcsőben ringatták” szólás kerül terítékre, bomlik elemeire, továbbá más szólások is, akárcsak a közkeletű lélektani klisék, azért, hogy a vers rávilágítson a költői kogníció szerteágazó, szenzuális és drámai jellegére.